

Huvudman

Kunskapsnavet AB
org. nr. 5565121570

Beslut

Datum 2026-06-08
Dnr SI 2026:3773
Sida **1 (8)**

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Alphaskolan belägen i Västerviks kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kunskapsnavet AB att senast den **30 oktober 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande att undervisningen bedrivs under ledning av lärare, att undervisningen ges av legitimerade och behöriga lärare, anställning av lärare samt beslut om betyg. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Kunskapsnavet AB inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Kunskapsnavet AB ska vidta följande åtgärder

Undervisning bedrivs under ledning av lärare

1. Se till att undervisningen i alla ämnen bedrivs under ledning av lärare. De personer som bedriver undervisningen ska vara anställda som lärare. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med en förteckning över vilka lärare som bedriver och således ansvarar för undervisningen i samtliga ämnen och årskurser. Huvudmannen ska även inkomma med anställningsavtal för de personer som eventuellt bedriver undervisning men inte är legitimerade lärare. (1 kap. 3 § och 2 kap. 15 § skollagen samt 5 kap. 2 § skolförordningen [2011:185])

Undervisning av legitimerade och behöriga lärare

2. Se till att undervisningen i så stor utsträckning som möjligt bedrivs av lärare som är legitimerade och behöriga för den undervisning de bedriver. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med en förteckning över undervisande personal på skolenheten där det framgår lärarnas legitimation och behörigheter, vilka ämnen och årskurser som lärarna bedriver

undervisning i samt scheman för samtliga årskurser. Om någon av skollagens undantagsregler är tillämpliga ska även lärarens erfarenhet och utbildning framgå. Huvudmannen ska även redogöra för skälen till att huvudmannen bedömt att en undantagsregel varit tillämplig för det fall en icke legitimerad och obehörig lärare bedriver undervisning. Huvudmannen ska redogöra för vilka ansträngningar som vidtagits för att undervisningen i så stor utsträckning som möjligt ska bedrivas av lärare som har legitimation och behörighet samt även inkomma med eventuella rekryteringsannonser som publicerats i externa kanaler. (2 kap. 13 och 18 §§ skollagen)

Anställning av lärare

3. Se till att endast den som har lärarlegitimation anställs som lärare utan tidsbegränsning, om inte någon undantagsbestämmelse i skollagen är tillämplig. Huvudmannen ska, för varje anställning utan tidsbegränsning av lärare som görs på skolenheten under perioden den 8 juni 2026 till och med den 23 oktober 2026, inkomma med anställningsbevis samt lärarlegitimation. Dokumentationen ska ges in i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder. (2 kap. 20 § skollagen)

Beslut om betyg

4. Se till att betyg beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn. Rektorn ska dokumentera vilka lärare som bedrev undervisning i respektive ämne vid datum för betygssättningen vårterminen 2026 samt inkomma med betygskatalogen för vårterminen 2026. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 14 och 16 §§ skollagen)

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till Skolinspektionen.Linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2026:3773) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2026 inlett en tillsyn av Alphaskolan belägen i Västerviks kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Alphaskolan följer gällande bestämmelser avseende att undervisning bedrivs under ledning av lärare, att undervisning ges av legitimerade och behöriga lärare, anställning av lärare samt beslut om betyg. Tillsynen har genomförts genom intervjuer med lärare och rektorn mellan den 28 och 29 april 2026. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Undervisning under ledning av lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med rektorn och lärare samt av inskickad dokumentation i form av förteckning över undervisande personal, lärarscheman, betygskatalog samt anställningsavtal framgår att undervisningen i ämnet musik bedrivs av en person som inte är anställd som lärare. Av intervju med rektorn framgår att undervisningen i musik istället bedrivs av en person med anställning som resurspedagog och att annonsering sker för att hitta behörig lärare i ämnet. Denna arbetsfördelning är enligt rektorn och resurspedagogen inte reglerad i något dokument eller avtal men är tidsbegränsad till ett läsår i taget.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att undervisning definieras som processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden (1 kap. 3 § skollagen).

Enligt skollagen ansvarar en legitimerad lärare för den undervisning som han eller hon bedriver. Detsamma gäller en lärare som är undantagen från krav på legitimation enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 13 § tredje stycket och den som bedriver undervisning i fall som avses i 17 § och 18 § andra stycket 1-3. (2 kap. 15 § skollagen)

Av skolförordningen framgår att eleverna genom strukturerad undervisning ska ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen. (5 kap. 2 § skolförordningen)

Av förarbetena till skollagen framgår bland annat att undervisning är ett snävare begrepp än utbildning och avser de målstyrda processer som syftar till att eleverna både ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. I definitionen av undervisningsbegreppet ligger också att lärandeprocessen sker under ledning av lärare. Med detta menas inte att dessa måste vara närvarande i undervisningslokalen eller motsvarande all lektionstid. Tanken är dock att för att en aktivitet ska klassas som undervisning måste en lärare ha det övergripande ansvaret för det som ska göras. (prop. 2009/10:165, s. 633)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister vad gäller att undervisningen på skolenheten bedrivs under ledning av lärare. Tillsynen visar att undervisningen i ämnet musik inte bedrivs av lärare i skollagens mening och därför inte lever upp till författningarnas krav. Den som är lärare enligt skollagens definition och som har rätt att bedriva undervisning är den som är anställd som lärare i verksamheten.

Undervisning av legitimerade och behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med rektorn och lärare samt av inskickad dokumentation i form av scheman och förteckning över undervisande personal framgår att 4 personer av totalt 14 i den undervisande personalen saknar legitimation. Det framgår vidare att 4 personer som har legitimation undervisar helt eller delvis i ämnen eller årskurser som de saknar behörighet i. Av intervju med rektorn framgår att hen arbetar med verksamhetens tjänstefördelning för att så många elever som möjligt ska få undervisning av behöriga lärare, men att det varit svårt att rekrytera behöriga lärare.

Av inskickad dokumentation i form av publicerade rekryteringsannonser framgår att skolenheten under det senaste året annonserat efter behöriga

lärare i bland annat ämnena musik, matematik och teknik samt moderna språk men inte i ämnena svenska och hem- och konsumentkunskap. Av kompletterande uppgifter framgår att undervisningen i ämnena svenska och hem- och konsumentkunskap har bedrivits av obehöriga lärare sedan år 2022 respektive 2023.

Rättslig reglering

Enligt skollagen får endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Vidare framgår av skollagen att om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan person får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. Detta gäller dock beträffande grundskolan inte om undervisningen avser modersmål. (2 kap. 18 § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår att alla elever och barn har rätt till undervisning av god kvalitet och undervisningen ska därför i första hand skötas av lärare och förskollärare som har en utbildning för den undervisning de bedriver (prop. 2009/10:165 s. 269 och 652).

Av förarbetena till skollagen framgår även gällande att en sådan lärare som avses i 2 kap. 18 § skollagen som huvudregel endast får bedriva undervisning ett år i sänder, att detta i normalfallet bör vara till terminens eller läsårets slut och att huvudmannen efter denna tid är skyldig att på nytt försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen. (prop. 2009/10:165 s. 653)

I förarbetena betonas vidare att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat. Studier visar att lärares ämneskompetens och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat. Det är därför problematiskt att en stor del av undervisningen i det svenska skolväsendet bedrivs av personer som saknar utbildning för den undervisning de bedriver, helt eller delvis. Utöver de generella lärarkompetenserna ska lärare också ha en specifik kompetens för olika skolformer, verksamheter, årskurser och ämnen. Det är nödvändigt eftersom barn, ungdomar och vuxna i olika åldrar och på olika utbildningsnivåer kräver olika slag av undervisning. För att utbildningen och undervisningen ska hålla hög kvalitet ska huvudmännen använda lärares kompetens på rätt sätt i undervisningen. Rektorn, som leder och samordnar det pedagogiska arbetet inom sitt verksamhetsområde, har ansvar för att planera

verksamheten på ett sådant sätt att lärare används för sådan undervisning som läraren har utbildning för. (prop. 2009/10:165 s. 261 f.)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolenheten brister i att i så stor utsträckning som möjligt ge eleverna undervisning som bedrivs av legitimerade och behöriga lärare. Av utredningen framgår att undervisning i flera ämnen bedrivs av personer som saknar lärarlegitimation. I ytterligare ämnen undervisar personer som är legitimerade men saknar behörighet för aktuellt ämne eller årskurs.

Av tillsynen framgår att huvudmannen inte har gjort ansträngningar för att rekrytera behöriga och legitimerade lärare i ämnena svenska och hem- och konsumentkunskap trots att undervisningen i dessa ämnen under längre tid än ett år bedrivits av lärare som saknar behörighet i ämnena och, beträffande svenska, även legitimation. Detta är en brist.

Anställning av lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med rektorn och lärare samt av inskickad dokumentation framgår att tre av verksamhetens lärare är anställda som lärare utan tidsbegränsning trots att de saknar lärarlegitimation. Av kompletterande uppgifter framgår att lärarna anställdes år 2017, 2021 samt 2025.

Rektorn uppger att två av dessa anställningar skett innan hen tillträdde som rektor och att en av dem kommer att göras om till en visstidsanställning parallellt med att den aktuella läraren färdigställer sin utbildning och ansöker om legitimation. Den andra anställningen planeras kvarstå som tillsvidareanställning men rektorn uppger att hen planerar att se över tjänstefördelningen för det ämne läraren undervisar i. Vad gäller den tredje läraren uppger rektorn att hen missat att kontrollera att läraren fått sin legitimation innan lärarens provanställning övergick till en tillsvidareanställning samt att läraren färdigställt utbildning men inte kunnat få en legitimation utfärdad.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att endast den som har legitimation får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning. Den som inte har legitimation som lärare får dock under vissa förutsättningar anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning om han eller hon, beträffande grundskolan, ska undervisa i modersmål. (2 kap. 20 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete med anställning av lärare. Tillsynen visar att det finns lärare på skolenheten som är anställda utan tidsbegränsning trots att de inte innehar lärarlegitimation och inte heller omfattas av de undantag som framgår av skollagen. Detta är en brist.

Beslut om betyg

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att den arbetsordning som finns för beslut om betyg i de fall lärare saknar legitimation är att lärarna föredrar sina beslut om betyg för rektorn som därefter fattar beslut om betyget genom att signera betygs katalogen. Det framgår även att rektorn inte arbetar som undervisande lärare i något ämne på skolenheten. Av insänd dokumentation i form av betygs katalog framgår att rektorn har beslutat om betyg enligt den beskrivna arbetsordningen för en del av de lärare som saknar legitimation, men inte för alla. I exempelvis ämnena svenska, idrott- och hälsa, bild samt franska återfinns enbart underskrift av undervisande lärare som saknar legitimation. Rektorn har även i vissa fall signerat betyg i ämnen där undervisande lärare saknar ämnesbehörighet, men innehar lärarlegitimation. För ämnena modersmål och teknik är rektorn angiven både som undervisande lärare och som betygsättande genom signatur. Vad gäller modersmål uppger rektorn att det är externa lärare anställda av lägeskommunen som står för undervisning och beslut om betyg, men att rektorn fört in dessa betyg på detta sätt i skolans eget system. Vad gäller betygen i teknik uppger rektorn att underskriften och uppgiften om att rektorn varit lärare beror på att ordinarie lärare slutade och att en vikarie bedrev undervisningen under slutet av aktuell termin varpå rektorn fattade beslut om betyg.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Av skollagen framgår vidare att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn. (3 kap. 16 § skollagen)

Av förarbeten till skollagen framgår att om en legitimerad lärare inte finns att tillgå eller om ingen lärares behörighet medger försteg vid beslutet ska beslutet beslutas av rektorn (prop. 2010/11:20 s. 88).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav gällande beslut om betyg. Utredningen visar att det förekommer att lärare utan legitimation ensamt har beslutat om betyg i flera ämnen.

Utredningen visar även att i vissa fall rektorn, istället för en legitimerad lärare, beslutat om betyg tillsammans med undervisande lärare när denne saknat legitimation, samt att rektorn själv fattat beslut om betyg i ämnen där hen inte varit undervisande lärare. Att rektorn sätter betyg under dessa omständigheter är en brist, då rektorn ska besluta om betyg endast i de fall som anges i 3 kap. 16 § skollagen och i 6 kap. 4–6 §§ skolförordningen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Kunskapsnavet AB:s verksamhet vid Alphaskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att undervisningen bedrivs under ledning av lärare, att undervisningen ges av legitimerade och behöriga lärare, anställning av lärare samt beslut om betyg. Det finns därför skäl att förelägga Kunskapsnavet AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

X Kajsa Holmqvist Risto

Beslutsfattare
Signerat av: Kajsa Holmqvist Risto

X Albin Hultman

Föredragande
Signerat av: Albin Hultman